

FORUM

DE SOEVEREINE STAAT: EEN RECHTVAARDIGING VOOR DIPLOMATIEKE ONSCHENDBAARHEID?

ABDUL HAMID GOHARI - 12.10.2016

“Diplomaten Rusland en Ghana het vaakst betrokken bij verkeersdelict”, zo kopt RTL nieuws.^[1] Diplomaten uit deze landen blijken zich onder andere schuldig te maken aan het rijden in tegenwoordigheid van de politie in Nederland, invloed en doorrijden na een aanrijding. Daarnaast maken zij zich ook schuldig aan het openbare dronkenschap. Desondanks komen deze diplomaten niet in aanmerking voor strafrechtelijke vervolging in Nederland, omdat zij zogenaamde “diplomatieke onschendbaarheid” genieten.

Diplomatieke onschendbaarheid betekent dat buitenlandse diplomaten niet kunnen worden vervolgd in het gastland. De internationale afspraken over dit type onschendbaarheid staan in het Verdrag van Wenen inzake Diplomatiek Verkeer. Diplomatieke onschendbaarheid betekent niet dat de diplomaten niet onderworpen zijn aan het recht van het gastland staan. Zij behoren zich als ieder ander te gedragen volgens het recht van het gastland. Wanneer de diplomaat zich echter misdraagt, kan in principe alleen de gastland de diplomaten aansprakelijk maken. Het gastland mag pas tot de diplomatieke onschendbaarheid is opgeheven door de zendstaat - iets wat zelden gebeurt.

Waarom zijn diplomaten eigenlijk onschendbaar in het buitenland? Diplomatieke onschendbaarheid is een vereiste voor het onbelemmerd kunnen functioneren van diplomaten. Door immuniteit kunnen diplomaten de belangen van de zendstaat behartigen zonder onder druk gezet of gehanteerd te worden in het gastland. Deze immuniteit geldt daarom ook voor de familieleden van de diplomaten. Het Verdrag van Wenen gelden overigens niet alleen voor diplomaten, maar ook voor medewerkers van internationale organisaties. Deze medewerkers genieten echter geen absolute immuniteit (zoals diplomaten), maar slechts functionele immuniteit. Deze vorm van immuniteit geldt alleen voor handelingen gedaan in de uitoefening van de functie.

Het idee van diplomatieke immuniteit is gebaseerd op de gedachte van een soevereine staat met een duidelijk aangeduid territorium waarover het zowel intern als extern soeverein is. Andere kenmerken van een soevereine staat zijn: een permanente bevolking, een regering, de mogelijkheid om internationale betrekkingen aan te gaan met andere landen, en de soevereine staat niet afhankelijk is van een andere staat of grootmacht. Die onafhankelijkheid is van belang in het diplomatieke verkeer. De onschendbaarheid van de diplomaat staat als volgt in verband met de soevereiniteit van de zendstaat tegenover de gaststaat.

Door misdragingen van sommige diplomaten ontstaat er in de samenleving kritiek op de diplomatieke onschendbaarheid. Men kan echter ook een andere vraag stellen, namelijk: is de soevereiniteit van de soevereine staat nog een zinvolle rechtvaardiging voor diplomatieke onschendbaarheid? Soevereine staat immers nog wel?

Door toenemende globalisering, die zich onder andere uit in de oprichting van sup
zoals de Europese Unie (EU) en de Raad van Europa, wordt de soevereiniteit
EU-lidstaten dragen namelijk steeds meer van hun bevoegdheden – en daarn
soevereiniteit - over aan de Unie. De EU begon ooit als een economische samenw
lidstaten, maar is door de jaren veel meer gaan omvatten. Steeds meer lidstaten hebl
diezelfde lidstaten hebben steeds meer competenties overgeheveld naar de Unie. D
verschillende beleidsterreinen haar macht kunnen uitbreiden. Ook uit de besluitvor
dat de lidstaten een deel van hun soevereiniteit hebben ingeleverd. \n
codecisie-procedure kan een besluit namelijk bij gewone meerderheid van stemmer
dus betekent dat een lidstaat tegen zijn zin in aan een besluit kan worden gebonden.

Uit het voorgaande blijkt dat de soevereine staat niet meer is wat het ooit was. Er w
soevereine staat volkomen uit de tijd is.[2] Mijns inziens moeten we de situatie
Verlies van soevereiniteit is inherent aan globalisering. We gaan steeds meer de
moet er steeds meer worden samengewerkt. Samenwerkingsvormen zoals de Eur
noodzakelijk.

De vraag is evenwel wat dit veranderde soevereiniteitsbegrip beteken
onschendbaarheid. Geeft dit reden tot afschaffing van de diplomatieke onschendl
niet. Ondanks de kritiek die er bestaat op de immuniteit van diplomaten die
diplomatieke onschendbaarheid een belangrijk goed. Diplomaten moeten namelijk
regering kunnen vertolken zonder risico van vervolging. In sommige gevallen is de
van levensbelang. Te denken valt bijvoorbeeld aan een homoseksuele diplomaat
land waar een gevangenisstraf staat op homoseksualiteit. Grosso modo is diploma
dus een goede zaak.

Desondanks kan de regeling mijns inziens worden aangepast. Dit moet op een m
een balans getroffen wordt tussen een onverstoort verloop van diplomatieke m
van ernstige misdrijven van diplomaten, zoals het plegen van geweldsdelicten in
een artikel in het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer komen die
misdrijven immuniteit komt te vervallen, waardoor het gastland tot vervolging k
aanpassing blijft de soevereiniteit van de zendstaat grotendeels intact, behou
gevallen waarbij er geweld door de diplomaat is gebruikt. Voorkomen moet word
boven de wet te staan vanwege hun onschendbaarheid in een gastland. Met de acht
staten door de jaren heen steeds meer soevereiniteit hebben ingeleverd, lijkt de
bezwaarlijk.

[1] <http://www.rtlnieuws.nl/nederland/diplomaten-uit-rusland-en-ghana-vaakst-betro>

[2] <http://www.volkskrant.nl/voorpagina/-soevereine-staat-volkomen-uit-de-tijd~a27>